

UNIVERZA V MARIBORU
FAKULTETA ZA ORGANIZACIJSKE VEDE V KRANJU

Gospodarsko pravo

Pravne napake

Študentka: B. D.

Profesor: dr. V. B.

Jesenice, 30.11.2009

Odgovornost za pravne napake

■ Pravna napaka (OZ 488):

če ima kdo tretji na prodani stvari kakšno pravico, ki izključuje, zmanjšuje ali omejuje kupčevo pravico, pa o njej kupec ni bil obveščen in tudi ni privolil, da bi vzel stvar, ki je z njo obremenjena.

■ S pravno napako izenačene:

omejitve JP-narave (494), pos. predpostavke

■ Če se pokaže, da si tretji "lasti" kakšno pravico na stvari, mora kupec o tem obvestiti prodajalca in zahtevati:

- da stvar v primernem roku oprosti take pravice oziroma drugo stvar brez napake

- Omejitev odgovornosti: kupčeva vednost (višji standard: "ni privolil")

■ Grajanje ni nujni pogoj odgovornosti (491, 492)

■ Sankcije:

- Popolna evikcija – pogodba razdrta *ex lege*

- Delna evikcija – kupec lahko odstopi ali zniža kupnino

- Pogoj za odstop: ni mogoče doseči namena

- V vsakem primeru tudi odškodnina

■ prekluzivni rok: 1 leto, odkar je kupec izvedel za napako (495)

■ Omejitev/izključitev odgovornosti: možna, razen če je bila napaka prodajalcu znana ali mu ni mogla ostati neznana (OZ 493)

Prevzem :

- V našem pravu izpolnitve prevzemne (upniške) dolžnosti praviloma ni mogoče iztožiti (ni prava obveznost, ampak "breme")

- Vendar pa kupec odgovarja za škodo zaradi upniške zamude (OZ 301)

- Izjema: izrecen dogovor strank, ki s tem prevzem stvari vneseta v kavzo: tedaj je mogoče prevzem iztožiti (npr. prodajalec kupcu proda drva, zato da jih nima več pred hišo)

- Posebna pravica prodajalca, če kupec neutemeljeno ne prevzame pravilno ponujene stvari: odstop od pogodbe (OZ 499)

- Dodatni pogoj: prodajalec utemeljeno dvomi, da bo kupec plačal kupnino

Opravična številka: VSM sodba I Cp 400/2005
Sodišče: Višje sodišče v Mariboru
Oddelek: Civilni oddelek
Datum seje senata: 18.07.2006
Področje: obligacijsko pravo - odškodninsko pravo
Institut: odgovornost za pravne napake - leasing
Zveza: OZ člen 100, 400, 440, 599, 599/2, 599/3, 100, 400, 440, 599, 599/2, 599/3.

- 4.950,00 SIT od 29.10.2002 do plačila
- 16.720,00 SIT od 30.10.2002 do plačila
- 19.221,00 SIT od 30.10.2002 do plačila
- 4.170,00 SIT od 30.10.2002 do plačila
- 3.400,00 SIT od 30.10.2002 do plačila
- 39.299,00 SIT od 25.11.2002 do plačila
- 39.445,00 SIT od 03.01.2003 do plačila
- 39.674,00 SIT od 28.02.2003 do plačila
- 39.674,00 SIT od 13.03.2003 do plačila
- 43.383,00 SIT od 31.03.2003 do plačila
- 39.794,00 SIT od 02.04.2003 do plačila
- 96.395,00 SIT od 28.10.2002 do plačila
- 77.125,00 SIT od 28.10.2002 do plačila

ter mu povrniti pravdne stroške v znesku 315.860,00 (tristo petnajst tisoč osemsto šestdeset 00/100) SIT z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 29.11.2004 dalje do plačila, vse v 15 dneh, pod izvršbo." Tožena stranka je dolžna povrniti tožeči stranki 79.900,00 (devetinsedemdeset tisoč devetsto 00/100) SIT pritožbenih stroškov z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 18.07.2006 dalje do plačila, v 15 dneh, pod izvršbo. Tožena stranka nosi sama stroške v zvezi z vložitvijo odgovora na pritožbo.

JEDRO:

Za pravno napako na predmetu leasinga odgovarja leasingodajalec.

IZREK:

Pritožbi se ugodi, sodba sodišča prve stopnje se spremeni in glasi:

"Tožena stranka je dolžna plačati tožniku 795.732,00 (sedemsto petindevetdeset tisoč sedemsto dvaintrideset 00/100) SIT z zakonskimi zamudnimi obrestmi od zneskov:
- 317.012,00 SIT od 29.10.2002 do plačila
- 6.427,00 SIT od 29.10.2002 do plačila
- 9.033,00 SIT od 29.10.2002 do plačila

OBRAZLOŽITEV:

Z napadeno sodbo je prvo sodišče zavrnilo tožbeni zahtevek, s katerim uveljavlja tožeča stranka odškodnino za utrpelo škodo iz naslova pravnih napak predmeta leasinga, ki mu je bil po policiji odvzet, ker je bil ukraden, v obsegu konkretno navedenih postavk v izreku prvostopne sodbe, z zakonskimi zamudnimi obrestmi od posamičnih zneskov ter še zavezalo tožečo stranko k povrnitvi toženi stranki nastalih pravnih stroškov v obsegu 198.788,80 SIT s pripadki. Tako prvostopno odločitev je pojasnilo z med pravnima strankama nespornim, da sta sklenili dne 28.10.2002 Pogodbo o finančnem leasingu - PL in aneks z dne 28.10.2002, za čas 24 mesecev, katere sestavni del so toženkini splošni pogoji za pogodbe o leasingu opreme in motornih vozil, katere predmet je rabljen osebni avtomobil Renault Megane 1,4 E RL, da je

bila toženka v vlogi lastnice predmeta pogodbe in leasingodajalka, tožnik pa leasingojemalec, da je tožnik plačal toženki vse obveznosti po PL za čas pet mesecev, pa tudi druge stroške leasinga, kar vse vključuje vtoževano terjatev, ko mu je za tem policija avtomobil odvzela, ker je bil ukraden. Med strankama postopka ni bilo niti sporno, da sta pravdni stranki dogovorili v leasing pogodbi, da toženka ne nosi rizikov-odgovornosti glede predmeta pogodbe, izvirajočih iz izbire, lastnosti, delovanja, garancij in vzdrževanja, ker je toženka pred sklenitvijo LP, kupila predmet pogodbe po izbiri tožnika. *Ob tem je prvo sodišče zaključilo, da ima predmet leasinga pravno napako, za katero ne odgovarja toženka, ker sta pravdni stranki sklenili čisti finančni leasing, ki izključuje toženkino odgovornost za stvarne in pravne napake.*

Pritožbo zoper prvostopno sodbo vlaga tožeča stranka iz pritožbenih razlogov zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja in zmotne uporabe materialnega prava ter predlaga njeno razveljavitev. Vztraja pri prvostopnih naziranjih, da po vsebini med pravdnima strankama sklenjena LP ni čisti finančni leasing temveč ima elemente najema in prodaje predmeta pogodbe. Ker pa je toženka trgovala z ukradenim osebnim avtomobilom in nastopa v obravnavani pogodbi kot njegova lastnica, sloni materialna podlaga za vtoževano odškodnino na določilih člena 100, 440 in 599/II Obligacijskega zakonika - OZ. Tožena stranka predlaga v vložnem odgovoru na pritožbo zavrnitev le-te. **Pritožba je utemeljena.** Že navedene prvostopne nesporne ugotovitve o okoliščinah med pravdnima strankama sklenjene LP z aneksom in njuna vsebina, ki v 3. členu konkretno govori o mesečnem plačilu obrokov (zakupnine) in odkupnine ter v 2. členu o načinu izračuna obrokov, ne kažejo pravilnosti prvostopne ocene, da ima obravnavani spor znake čistega finančnega leasinga, po katerem bi naj toženka tožniku le zagotovila denar za odkup predmeta pogodbe. Toženka je bila nesporno v vlogi lastnika predmeta leasinga, vsebina aneksa k LP z dne 28.10.2002 pa konkretno govori o načinu plačevanja leasing obrokov - zakupnin, splošni pogoji toženke pa, da je mogoče po izteku leasinga odkupiti predmet leasinga. To pomeni, da bi bil tožnik do končnega dejanja odkupa, kolikor mu avtomobil ne bi bil po policiji odvzet, uporabnik oziroma najemnik predmeta leasinga z nedvoumno predvsem najemno (zakupno) naravo pogodbenega razmerja. Že splošna določila drugega odstavka OZ predvidevajo pogodbenikovo odgovornost za pravne napake izpolnitve v dvostranskem razmerju, določila njegovega tretjega odstavka pa uporabo določil o odgovornosti dolžnika, med drugim za pravne napake, ki določajo odgovornost prodajalca za stvarne in pravne napake, če ni za posamezen primer predpisano kaj drugega. Slednje je določeno v 440. členu OZ s tem, da lahko kupec, ki ni vedel in ni bil dolžan vedeti, da je stvar tuja, odstopi od pogodbe, če zaradi tega ne more doseči njenega namena, in zahteva odškodnino, kot je tožnik s pred pravdnim zahtevkom (A20 prilog spisa) tudi ravnal. Tudi določila X. poglavja OZ - zakupna (najemna) pogodba - v drugem odstavku 599. člena določajo za primer pravne napake na predmetu najema, razdrtje te pogodbe po samem zakonu z najemodajalčevo (zakupodajalčevo) dolžnostjo povrnitve škode.

Na prvi stopnji iznesene dejanske ugotovitve, ko tudi toženka ni grajala tožbenega zahtevka po višini, zahtevajo ob pravilni uporabi materialnega prava, določil člena 440 in 599/II in III OZ v povezavi s 100. členom OZ, odločitev, kot to izhaja iz izreka te sodbe (člen 358/IV Zakona o pravdnem postopku - ZPP). Ob dejanskem pravdnem uspehu je toženka dolžna povrniti tožeči stranki nastale potrebne pravdne stroške: za pred pravdni odškodninski zahtevki 300 odvetniških točk - tč, za tožbo 300 tč, za takso za tožbo in sodbo po 15.200,00 SIT, za prvo pripravljalno vlogo 300 tč in za drugo ter tretjo po 225 tč, za pristop tožeče stranke na prvo glavno obravnavo 300 tč ter za urnino 100 tč, za drugo glavno obravnavo 150 tč in 50 tč za urnino, za odsotnost iz pisarne pooblaščenca tožeče stranke za čas potovanja za vsako obravnavo po 80 tč, za kilometrino pooblaščenca tožeče stranke na glavno obravnavo

3.300,00 SIT in za stroške priče 1.340,00 SIT ali skupno 315.860,00 SIT (člen 165/II ZPP v zvezi s členom 154/I ZPP). Potrebni pritožbeni stroški tožeče stranke obsegajo 375 tč za pritožbo in 30.400,00 SIT takse za pritožbo, vključno z manipulativnimi stroški in 20 % DDV pa 79.900,00 SIT (člen 165/II ZPP v zvezi s členom 154/I ZPP). Tožena stranka z vložitvijo odgovora na pritožbo ni bistveno prispevala k rešitvi zadeve, zato nosi sama te vrste pritožbenih stroškov (člen 155 ZPP).

Opravična številka: VSL sodba II Cp
875/99

Sodišče: Višje sodišče v Ljubljani

Oddelek: Civilni oddelek

**Datum seje
senata:** 19.01.2000

Področje: obligacijsko pravo
prodajna pogodba - odgovornost
za pravne napake - prodaja tuje
stvari - razdrtje pogodbe -
kupnina

Institut:
ZOR člen 460, 508, 508/1, 510,
Zveza: 510/1, 460, 508, 508/1, 510,
510/1.

JEDRO:

Prodaja tuje stvari, to je stvari, obremenjene s pravno napako, omogoča kupcu stvari razdrtje pogodbe in zahtevke za vrnitev kupnine.

IZREK:

Pritožba se zavrne in se v izpodbijanem delu potrdi sodba sodišča prve stopnje. Vsaka stranka sama nosi svoje stroške pritožbenega postopka.

OBRAZLOŽITEV:

Prvostopno sodišče je s sklepom in sodbo odločilo, da se zavrže tožba v delu, v katerem je tožeča stranka zahtevala, da se ugotovi, da je kupoprodajna pogodba za nakup osebnega avtomobila razvezana. Ugodilo pa je tožbenemu zahtevku za plačilo 1.236.207,00 SIT z zakonitimi zamudnimi obrestmi od 22.4.1994 do plačila, tožeči stranki pa je hkrati naložilo tožencu vrniti osebni avtomobil. Nadalje je sodišče zavrnilo tožbeni zahtevek za plačilo zakonitih zamudnih obresti od zneska 1.236.207,00 SIT za čas od 9.12.1993 do 21.4.1994, toženi stranki pa je končno naložilo povrnitev pravnih stroškov tožeče stranke v znesku 113.620,00 SIT z zakonitimi zamudnimi obrestmi. Zaradi toženčeve prodaje tujega (ukradenega) avtomobila (460. člen ZOR) in posledično zaradi prodaje stvari, obremenjene s pravno napako, je tožnik utemeljeno razdril kupoprodajno pogodbo med strankama, zaradi česar je upravičen do vrnitve kupnine v prisojenem znesku in zakonitih zamudnih obresti, ki tečejo od dneva vložitve tožbe. Proti obsodilnemu delu sodbe se pritožuje tožena stranka in uveljavlja vse pritožbene razloge iz 1. odstavka 353. člena ZPP. V pritožbi navaja, da se ne strinja s sodbo, saj meni, da ni pasivno legitimirana za to pravdo. Toženec je bil le posestnik avtomobila, medtem ko je sporno vozilo tožniku prodala lastnica D.P.. Toženec vozila tudi pravno veljavno ne bi mogel prodati, saj ni bil formalni lastnik in le formalni lastnik lahko sklene pravno veljavno kupoprodajno pogodbo. Tožena stranka se je tudi proti vili spremembi

tožbenega zahtevka, zaradi česar takšne spremembe tožbenega zahtevka sodišče ne bi smelo zavrniti in je navedba sodišča prve stopnje, da ni šlo za spremembo tožbe v smislu 1. odstavka 191. člena ZPP ne vzdrži resne kritike. Sodišče je pri svojem odločanju povsem spregledalo, da je tožnik vozilo vseskozi uporabljal in kot sam pravi, zelo veliko, saj sam navaja, da je z njim napravil veliko kilometrov in da veliko potuje zaradi službenih potreb. S samo vrnitvijo spornega osebnega avtomobila tožeča stranka ne bo vrnila v celoti tistega, kar je prejela, ampak bistveno manj, saj je vozilo zaradi uporabe in prevoženih kilometrov bistveno manj vredno. V kolikor bi takšno odločitev sodišča prve stopnje vzdržala, bi bil tožnik neupravičeno obogaten. V odgovoru na pritožbo tožeča stranka navaja, da so pritožbene trditve neutemeljene in poudarja, da je tožnik toženko že dva meseca po nakupu avtomobila opozoril, da želi kupnino nazaj in ji je bil pripravljen vozilo vrniti. Tožnik se z vozilom, ki ga je kupil, ni mogel voziti, vozilo je shranjeno pri tožeči stranki in ni v rabi. **Pritožba ni utemeljena.** Tožena stranka uveljavlja pritožbeni razlog bistvene kršitve določb pravnega postopka in kot kršitev zatrjuje spremembo tožbe, ki ji je tožena stranka nasprotovala, prvostopno sodišče pa napačno trdi, da spremembe tožbe ni bilo. Pritožbeno sodišče ugotavlja, da je stališče prvostopnega sodišča pravilno, in razlogom izpodbijane sodbe pritrjuje. Tožnik je v tožbi prvotno zahteval plačilo zneska 16.400 DEM v tolarški protivrednosti po ustreznem tečaju, kasneje pa je preračunal znesek 16.400 DEM v tolarško protivrednost po tečaju na dan 19.12.1993, kar zneske 1.236.207,20 SIT in tako opredelil svoj tožbeni zahtev. Pritrditi je, da ne gre za nobeno spremembo istovetnosti zahtevka in s tem ne za spremembo tožbe v smislu 1. odstavka 191. člena ZPP. V tem delu torej ni bilo nobene kršitve postopka, prav tako pa pritožbeno sodišče ni ugotovilo nobene kršitve postopka iz 2. odstavka 354. člena ZPP, ki bi jo bilo treba upoštevati po uradni dolžnosti. Tožena stranka v pritožbi ponavlja trditve, da ni pasivno legitimirana za to pravdo, češ da toženec spornega avtomobila ni prodal tožniku. To stališče je zmotno in se pritožbeno sodišče v celoti strinja z razlogi izpodbijane sodbe, v katerih prvostopno sodišče pravilno ugotavlja, da je bila kupoprodajna pogodba za sporni avtomobil sklenjena med pravnima strankama in da je zato tožnik svoj zahtev utemeljeno uperil proti tožencu. Pritožbene trditve, češ da toženec vozila pravno veljavno ne bi mogel prodati, saj ni bil formalni lastnik, ne vzdržijo kot utemeljene, saj na premečnih stvareh ni formalnih in neformalnih lastnikov, lastninska pravica na premečnih stvareh pa se na podlagi pravnih poslov pridobi z izročitvijo stvari v posest pridobitelja (1. odstavek 34. člena ZTLR). Za toženca je prvostopno sodišče pravilno ugotovilo, da je sporni avtomobil pridobil v last na podlagi menjalne pogodbe z D.P. in ta avtomobil s prodajno pogodbo (A 2) kot lastnik izročil in s tem prodal tožniku. Dodati je še, da tudi prodaja tuje stvari veže pogodbenika (460. člen ZOR), tako da so dejanski in materialnopravni zaključki prvostopnega sodišča o tožniku kot kupcu in tožencu kot prodajalcu spornega avtomobila povsem pravilni. Izpodbijana sodba obširno utemeljuje, da je v obravnavanem primeru šlo za prodajo ukradene in torej tuje stvari in da je tožnikovo vozilo obremenjeno s pravnimi napakami (508. člen ZOR), pri čemer je podrobno obrazloženo, da okoliščine, da ima vozilo prenašeni tovarniški številki šasije in motorja in da je ukradeno, onemogočajo neovirano uporabo avtomobila po Sloveniji in po tujini. Ko sodišče ugotavlja, da so omejene tožnikove pravice uporabe avtomobila, smiselno zaključuje, da gre za pravne napake, čemur tožena stranka ne ugovarja. Nadalje na podlagi 460. člena ZOR, pravilneje pa na podlagi 2. odstavka 510. člena ZOR zaključuje, da je tožnik utemeljeno razdrl kupoprodajno pogodbo s tožencem. Posledica razdrta kupoprodajne pogodbe je pravica vsake stranke do vrnitve tistega, kar je dala, kot spet pravilno ugotavlja prvostopno sodišče in čemur tožena stranka v pritožbi tudi ne ugovarja, pri čemer je po presoji pritožbenega sodišča podlaga za zahtevke tožeče stranke v 132. členu ZOR in manj v 210. členu ZOR, na katerega se je oprlo prvostopno sodišče. Zaradi razdrte pogodbe mora torej toženec tožniku vrniti kupnino, tožnik pa tožencu osebni avtomobil, kot je pravilno odločeno v izpodbijani sodbi in

zato odločitev prvostopnega sodišča pomeni pravilno uporabo materialnega prava po pravilno ugotovljenem dejanskem stanju. Ko pa tožena stranka v pritožbi poudarja tožnikovo uporabo vozila in s tem manjšo vrednost tega vozila in tožnikovo neupravičeno obogatitev, prezre, da je šlo v tej pravdi za vrnitev tistega, kar je vsaka stranka dala drugi po pogodbi, ki je bila razdrta. Tožnik je plačal kupnino in je upravičen do vrnitve kupnine (2. odstavek 132. člena ZOR), kar mu je tudi prisojeno. Toženec je izročil tožniku avtomobil in mu mora tožnik ta avtomobil vrniti. V tej pravdi je nerelevantna morebitna manjša vrednost avtomobila, ki ga vrača tožnik tožencu. V kolikor je toženec morebiti prikrajšan, tožnik pa neupravičeno obogaten zaradi uporabe avtomobila, sme pač toženec tovrstni zahtevek uveljavljati v drugem postopku. Zaključiti je torej, da so vse pritožbene trditve neutemeljene in da ni podan nobeden izmed uveljavljenih pritožbenih razlogov. Zato je pritožbeno sodišče pritožbo zavrnilo in sodbo v izpodbijanem delu potrdilo (368. člen ZPP). Tožena stranka je s pritožbo propadla, tožeča stranka pa z odgovorom na pritožbo ni na noben način prispevala k odločitvi sodišča, zato stroškov te vloge ni mogoče šteti kot potrebnih. Glede na to je pritožbeno sodišče odločilo, da vsaka stranka sama trpi svoje pritožbene stroške.

VIRI / LITERATURA:

<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200797&stevilka=4826>

http://www.sodisce.si/znanje/sodna_praksa/visja_sodisca/38207/

http://www.sodisce.si/znanje/sodna_praksa/visja_sodisca/53130/

<http://209.85.135.132/search?q=cache:ARTbulFK7pkJ:www.pf.uni-lj.si/media/mozina.oppd-prodajna.pogodba.ppt+pravne+napake&cd=10&hl=sl&ct=clnk&gl=si>